

at værne Mindretallenes Interesser. Det er jo nemlig blevet en urokkelig Grund-sætning i det danske Demokratis Katekismus, at Mindretallene under en demokratisk Forfatning kun have et eneste Krav, som er berettiget, og kun kunne fordrø en eneste Hensyntagen, og det er en forholds-mæssig Repræsentation i de politiske og kommunale Raad, og da dette Krav opfyldes fuldt ud gennem Anvendelsen af Forholdstalsvalgmaaden, og da man fra Demokratiets Side her i Danmark er villig til at give denne Forholdstalsvalgmaade i Forbindelse med lige og almindelig Valgret, mener man fra denne Side at have givet Mindretallene alt, hvad de i nogen Henseende kunne have Krav paa, saa skylder man dem ikke mere.

Man har til at betegne den Magtfordeling, som derved fremkommer, beriget vort Sprog med et nyt og herligt Ord, nemlig „Forholdstalsherredømme“, noget, der paa en eller anden mystisk Maade skal adskille sig baade fra Mindretalsherredømme og fra det egentlige Flertalsherredømme. Det har altid faldet mig vanskeligt at forstaa, hvori egentlig Forskellen bestaar mellem det, som her kaldes „Forholdstalsherredømme“, og det, som andre dødelige kalde „Flertalsherredømme“. Den Tilstand, som hidtøres, vil nemlig blive den, at det Parti, som har Flertal, regerer i Stat og Kommune, saa længe dette Flertal bestaar. Saa siger Teorien fremdeles, at dersom Partiet i Længden misbruger sin Magt, vil det miste dette Flertal. Saa ville Vælgerne vende sig fra det og slutte sig til det Parti, som før var Mindretal, men som nu rykker op til at blive Flertal og ind i Besiddelsen af Regeringsmagten. Dette nye Flertal vil saa blive i Stand til at maale det tidligere Flertal med den samme Alen, hvormed det selv blev maalt. Men saa længe Mindretallet er Mindretal, maa det leve af Flertallets Naade og skikke sig deri. Efter denne Udvikling vil det, som man saa smukt kalder „Forholdstalsherredømmet“, ikke blive andet — eller dog let ikke blive andet — end noget, som man ogsaa kunde kalde det skiftevis Undertrykkelses- eller det skiftevis Udbytnings-system. Men for dem, som ikke just se denne Ordning som den fuldkomne, bliver det under saadanne Forhandlinger som disse en nærliggende Opgave at undersøge, om der da ikke kan træffes en anden Ordning ogsaa i Forbindelse med et Etkammersystem, enten det nu er politisk

eller kommunalt, hvorved der kan skabes et virkeligt Forholdstalsherredømme, og derved forstaaer jeg en Ordning, saaledes beskaffen, at den sikrer saavel Flertallet som Mindretallet i de politiske og kommunale Raad ikke blot en forholdsmæssig Repræsentation, men ogsaa en forholdsmæssig Magt, saaledes at alle store og vigtige Afgørelser, der blive at træffe, ikke forme sig som Resultatet af en simpel Overstemning, men som en Overenskomst, et Forlig mellem saadanne modstridende Interesser, som hver for sig ere berettigede i Samfundsordningen.

Det forekommer mig her i høj Grad interessant at se, hvorledes man i den finske Forfatning af 1906 har stillet sig til dette Problem og søgt at løse denne Opgave. Man har søgt at løse den og er kommen til en Ordning ved Anvendelsen af et ganske simpelt, det allerenfoldigste af alle konstitutionelle Principper, nemlig Grund-sætningen om Skattebevillingsretten, der i sin simpleste Form lyder saaledes: Ingen Statsborger skal betale nogen Skat, som han ikke enten selv eller ved sine Repræsentanter har samtykket i. Man har i Finland aabenbart haft Øjet aabent for, at Skattebevillingsretten, saaledes udtrykt, altid vil komme til at svæve noget i Luften, hvor den er knyttet til et Etkammersystem, og hvor dette Etkammer træffer alle Beslutninger, altsaa ogsaa Beslutninger om Skattepaalæg, gennem simpelt Flertal. Saa længe en Folkerepræsentation staa som en Enhed overfor en Fyrstemagt med absolutistisk Retning, saa længe vil Skattebevillingsretten naturligt være den samlede Folkerepræsentations fælles Eje; saa bliver den hele Folkets fælles Værn overfor Fyrstemagten absolutistiske Tendenser. Men naar nu Forholdene forandre sig saaledes i Staten, at de modstridende Interesser ikke længere betegnes ved Folket kontra Fyrstemagten, men ved Mindretallet kontra Flertallet, naar Magten i Kommune eller Stat gaar over fra Fyrstemagten til det til enhver Tid eksisterende Flertal, saa maa Skattebevillingsretten nødvendigvis faa et noget andet Udtryk, et noget andet Fundament, hvis der da skal være nogen Mening i at bruge dette Ord i en politisk Sammenhæng. Hvor nemlig et herskende Flertal enten i det store Samfund, i Staten, eller i det lille Samfund, i Kommunen, er saaledes beskaffent, at det væsentligt er sammensat af ubemidlede, f. Eks. af Arbejderklassen i en stor Kommune, vil der ikke være nogen